

Студія «Вежа» – лабораторія самореалізації студентства та центр спілкування

*Інна Гулик, завідувачка відділу культурно-просвітницької роботи
Наукової бібліотеки Вінницького національного
медичного університету ім. М. І. Пирогова*

У статті висвітлено форми соціокультурних заходів наукової бібліотеки, проведених зі студентами-медиками, учасниками творчої студії «Вежа», яка активно працює й розвивається на базі бібліотеки протягом 25 років.

Науковій бібліотеці Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова (ВНМУ ім. М. І. Пирогова) належить особлива роль в організації інтелектуального спілкування студентства, створенні доброзичливої атмосфери, яка впливає на формування навичок громадської діяльності, можливості емоційного та психологічного розвантаження. Клуби за інтересами сприяють розкриттю та формуванню особистості, створюють умови для самовираження та самоутвердження у молоді.

Творча студія «Вежа», яка об'єднала студентів різних курсів та факультетів ВНМУ ім. М. І. Пирогова, вже двадцять п'ять років активно працює у бібліотеці. Свою роботу студія розпочала 11 квітня 1996 року як поетичний гурток, де студенти могли ділитися власними поетичними творами та улюбленими віршованими рядками відомих поетів. З того часу жодні свята у бібліотеці не відбуваються без участі «Вежі». Основним завданням діяльності творчої студії «Вежа» є розкриття нових талантів, згуртування творчих студентів університету, організація їх дозвілля, обмін думками та досвідом. Молодь пише та декламує власні поетичні проби, і охоче відгукується на прохання підготувати цікаву розповідь, бере участь у театралізованих заходах, вносить своє бачення у хід сценарію. Ніхто не залишається осторонь, у кожного є можливість проявити себе, розкрити свій внутрішній світ, творчий потенціал, проявити свою дотепність та продемонструвати свої здібності. Наразі близько 40 учасників, творчих особистостей знайшли у студії затишок та підтримку.

А основою зацікавленості студентства є різноманітність занять. До кожного щочетвергового засідання бібліотечні працівники старанно готуються, адже кожна зустріч є святом гарного настрою для його учасників – це і змістовний відпочинок, і душевне спілкування, що дає змогу дізнатися більше один про одного, віднайти своє місце духовного затишку та спокою, поділитися радісними моментами, обмінятися думками, задовольнити естетичні та пізнавальні потреби. Тому форми щотижневих зустрічей постійно змінюються: проводяться вечори декламації власної поезії, майстер-класи відомих на Вінниччині осіб, екскурсії по таємних куточках бібліотеки, презентації старовинних книг з неймовірною історією, бесіди про відомих письменників з розкриттям маловідомих фактів їхнього життя, відвідування Вінницького обласного українського академічного музично-драматичного театру ім. М. К. Садовського, Вінницької обласної філармонії або гамірний відпочинок на природі з гарною піснею під акомпанемент гітари.

У студії накопичений вагомий позитивний досвід створення умов для всебічної творчої самореалізації та розвитку особистості. Вагома роль в створенні умов для розкриття здібностей, організації роботи та спілкування студентів належить керівнику студії. У витоків стояли Л. І. Шпукал та Л. Ф. Лізановська. Л. Ф. Лізановська понад 20 років була беззмінним порадиником та наставником молоді. Згодом естафету підхопила І. В. Гулик, яка впевнено продовжує згуртовувати творчих студентів університету, сприяє організації їх дозвілля, обміну думками та досвідом.

У роботі спершу визначаються потреби, інтереси молоді, створюються умови для залучення студентів до підготовки та проведення різних форм позааудиторних занять, тренінгів, масових заходів. Визначаються теми, які найбільше цікавлять студійців, формулюється мета, яка б спонукала студентів до конкретних дій. Тем для обговорення надзвичайно багато, про все що хвилює та цікавить сучасну молодь: питання патріотизму і націоналізму; гендерна нерівність та насильство у суспільстві; життя і творчість письменників, художників та музикантів; фемінізація в українській літературі та ін.

Наступний крок – здійснення розподілу обов'язків серед студентів, підбір матеріалу, який буде використовуватися під час проведення заходу, а також – безпосередня організація та проведення. Це стосується усіх форм проведення заходів як онлайн, так і офлайн.

Потім група аналізує доцільність проведеного заходу. Студійці діляться між собою думками, власними почуттями, і визначають мотиви для досягнення поставленої мети. Це дає змогу розвивати критичне та аналітичне мислення у молоді.

Молодь – активна частина суспільства, вони здатні не лише розвиватися самі, а й рухати вперед інших. Саме тому, зібрання студійців зазвичай неформальне та ефективне, насичене позитивними емоціями.

Творче об'єднання «Вежа» вже давно започаткувало традицію творчих вечорів і продовжувало дивувати літературно-мистецькими заходами, презентаціями, усними журналами. Популярні серед вежівців театралізовані дійства, де всі можуть активно розкривати свої мистецькі здібності: «Вечорниці» до циклу новорічних свят, конкурс читців-декламаторів «Поетичні віражі» до Всесвітнього дня поезії, день мови та ін.

Найпопулярніше у вежівців заняття проводиться у кожен останній четвер місяця під назвою «Вільний мікрофон», де вони презентують твори своїх друзів у власній інтерпретації та водночас можуть почути свій твір у чужому прочитанні. Тут вони рівні серед рівних: знають, що ніхто їх не осудить за непрофесійність, але виправлять помилки.

Останнім часом став поширеним формат «квартирника». Молоді імпонує камерна атмосфера, теплота та щирість спілкування. Саме так учасники студії «Вежа» провели вечір «Музика, написана душею» на тему пісень українського композитора-виконавця Володимира Івасюка. На заході звучала жива музика та спів, це була душевна музична розмова словами пісень українського Орфея. Почесним гостем бібліотеки був Дмитро Деркач, єдиний виконавець пісень Івасюка англійською мовою у м. Вінниці. Інший квартирник відбувся за участі студентської музичної групи «ParaDocs». Молодь із захватом сприйняла

виконання власних композицій гурту та композицій відомих виконавців. Виступ гурту підхоплювали всі охочі, хто завітав на захід: із задоволенням підспівували, пропонували та «замовляли» пісні.

Протягом довгих років мистецький потенціал студентства виявляється й оцінюється на різноманітних конкурсах, інтелектуальних змаганнях, голосних читаннях, тренінгах, виставках.

Щорічно з нагоди Всесвітнього дня поезії Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова організовує міжуніверситетський конкурс читців-декламаторів «Поетичні віражі», до якого долучаються студенти з усіх ЗВО м. Вінниці. Участь у заході дає можливість розкрити увесь творчий потенціал учасників, згуртувати талановиту молодь міста, активізувати її творчі можливості, сприяти виявленню і підтримці обдарованих молодих авторів та розвитку їх літературних талантів. Студенти мають нагоду отримати важливий досвід публічного виступу перед глядацькою аудиторією.

Надзвичайно наповненим емоційними враженнями був цикл тренінгів з акторської майстерності, який проводив Олег Семко, головний режисер радіокомпанії «Місто над Бугом». На щотижневих заняттях студенти розвивали уміння виражати свої емоції тілом, мімікою, голосом, працювали над умінням презентувати себе, знімати емоційну скутість, розвивали навички вільного спілкування та комунікабельності, формували ораторську майстерність. Знімали кожну презентацію на камеру. А потім, з лікарською педантичністю, препарували своє вміння правильної артикуляції, дикції, інтонації, виконували вправи на покращення дихання, дикції й вимови, адже майбутнім лікарям дуже важливо вміти контролювати себе та за виразом обличчя навчитися визначати переживання пацієнта. Ідентичний цикл онлайн-тренінгів у «Мовному марафоні», який ініціював актор театру і кіно Андрій Шимановський, пройшла І. В. Гулик, керівниця «Вежі». Усі набуті знання та навички вона з успіхом передає студійцям.

Простір коворкінг-центру використовується для перегляду фільмів різної тематики. Наприклад, показ документальної стрічки Лесі Воронюк «Соловей співає» про лінгвоцид в Україні. Після перегляду відбулось обговорення фільму з учасниками творчої студії «Вежа», де підіймалися питання державотворення, національної свідомості та патріотизму. Також переглядали фільми мовою оригіналу: «Corpse Bride» на Хелувін, «Scrubs» та «House M.D.» для вдосконалення медичної термінології англійською мовою.

Літературно-музичні вітальні, на які студія «Вежа» запрошує гостей, дають змогу молоді розширити коло спілкування, адже завжди після проведеного заходу до студії долучаються нові студенти. Міжнародний день рідної мови – свято, яке щорічно збирає у бібліотеці шанувальників рідного слова, представників різних націй та народностей. Літературні гостини традиційно відбуваються у бібліотеці за сприяння викладачів кафедри українознавства ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Активними учасниками заходу є учасники студії «Вежа» та іноземні студенти. Кожен учасник заходу із задоволенням ділиться часткою своєї культури та самобутності, читає вірші, виконує музичні твори. Свято дає можливість насолодитися ритмічністю, колоритом і відтінками різних мов світу – відбувається своєрідне єднання студентів різних країн та континентів. Гарний настрій завжди підтримує ансамбль студентів-іноземців

«Веселка». Особливу повагу до українського слова демонструють іноземні студенти, читаючи поезії українських авторів.

Історією власного знайомства з поезією Ліни Костенко мали можливість поділитися учасники поетично-пісенного заходу «Літературне побачення з творчістю Ліни Костенко». Молодь активно обговорювала ті проблеми, які так вміло висвітлює поетеса, ділилися власними думками. На заході також прозвучали музичні композиції, покладені на вірші Ліни Костенко: «Розкажу тобі думку таємну», «Між іншим» та уривки творів, представлені через призму біографії геніальної поетеси. Присутні приєдналися до декламування проникливих, сповнених надії та віри поезій.

До 85-річчя від дня народження Василя Симоненка зі студентами студії «Вежа» була проведена бесіда «Цілую з першого рядка, бо до останнього не втерплю – дуже скучив», де розглядали не лише поетичну творчість поета, а і його епістолярну спадщину.

До 130-річчя від дня народження українського поета Павла Тичини було проведено голосні онлайн-читання поезій зі збірки «Замість сонетів та октав». Використали ідею Вірляни Ткач, яка створила театральну постановку для Мистецької групи «Яра» (Нью-Йорк), де перегукується діалог двох епох – це тексти Тичини та пісні, написані та виконані харківською ска-панк групою «Жадан та Собаки». Студенти самостійно підбирали текст із творчості Жадана відповідно до вибраного уривку з твору Тичини. Таким чином було досягнуто декілька цілей – більш глибоке вивчення творчості поетів, була проведена порівняльна історична характеристика подій 20-х років ХХ і ХХІ століть в Україні, а ще студенти змогли проявити свою креативність, створюючи сценарій і втілюючи його.

Студенти активно залучаються до створення відеоматеріалів. До Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні, членами університетського комітету волонтерства та добротності й студією «Вежа» було створено відеоролик «Небесну сотню зорі освітили, щоби безсмертною лишилась у віках...». Також вежівці охоче взяли участь у зніманні позитивного відео до Всесвітнього дня посмішки «Студенти-медики читають гуморески», де читали твори відомих українських гумористів та власні проби сатиричного віршування. З нагоди різдвяно-новорічних свят учасники творчої студії «Вежа» записали зворушливе відеопривітання з різних куточків України, де перебувають на дистанційному навчанні.

Учасники студії «Вежа» щороку влаштовують яскраве костюмоване гарбузове паті у найкращих традиціях відомого свята. Студенти-медики використовують чудову нагоду розважитися, намагаються робити акцент на переодяганні та веселощах, а не на містичності свята. В рамках вечірки учасники та гості перевтілюються у найвідоміших персонажів кінематографу та мультиплікації жанрів хорор та містики. «Страшний» дрес-код є обов'язковою перепусткою до зали, де герої блукають між стелажми книг. Введені 2020 року карантинні обмеження не стали на перешкоді традиціям. Студенти, скориставшись звичаєм випрошування цукерок, вирішили влаштувати вечірку і вирушили в гості до керівника студії. Звичайна кімнатка перетворилася на територію для home party, де були виключно улюблені гарячі напої, смаколики,

кіно, музика і, головне, люди, які вміють створювати веселу і безтурботну атмосферу в будь-якій ситуації.

Нова форма проведення дозвілля у бібліотеці – «піжама-паті», ініційована учасницями «Вежі», адже так іноді хочеться поділитися секретами та історіями в суто дівчачій компанії. Територія коворкінгу була окупована юнаками в смішних піжамах, закутаних в пледи й з маленькими подушками в руках. Учасниці сором'язливо ділилися власними історіями кохання, але експресивно дискутували про різницю та тотожність між любовними та жіночими романами. Довелося продовжити на декілька годин роботу відділу, бо розходитися по домівках не хотілось.

Популярними серед студентства залишаються театралізовані українські вечорниці. Віддаючи шану минулому, на вечорницях відроджується усе найдорожче, що є у народу: його мову, пісню, історію. Щороку це дійство збирає молодь бібліотеки, щоб заглибитися в атмосферу українського обряду. Народна забава з гаданнями, з пригощанням вареничками, співами та танцями тішить гостей. Перед глядачами розгортається дійство в інсталюваній українській світлиці. Вистава завжди дає змогу присутнім поринути у чарівну, казкову атмосферу новорічних свят.

Коли студентство, у зв'язку з карантинном, розпочало навчання дистанційно, студія також працювала онлайн. В Telegram-групі студії «Вежа» на початку весни розгорнулася справжня дистанційна групова психологічна терапія. Це було пов'язано з ситуацією самоізоляції, яка для деяких творчих особистостей стала справжнім випробуванням. Моральна і певною мірою психологічна підтримка керівника та інших членів студії надавалася за допомогою чат-бесід.

Традиційним заходом є вечори випускників творчої студії «Вежа». Кожен шестикурсник на згадку отримує від наукової бібліотеки дзвіночок-оберіг. Формат заходу кожного року різний – від урочистого вечора до пікніка на природі. Але обов'язковими є читання власної поезії, спів під гітару та гарний настрій.

Усі проведені заходи спрямовані на розкриття творчого потенціалу особистості та реалізовані у представлених літературно-мистецьких заходах, ініціаторами яких були учасники студії «Вежа». Протягом багатьох років у стінах бібліотеки майбутні лікарі черпають ідеї для свого подальшого розвитку і вдосконалення, отримують поштовх для подальших творчих та інтелектуальних ініціатив.

Опитування, проведене серед учасників студії «Вежа», доводить доцільність проведеної роботи в реалізації потреб молоді. Студенти зазначають: «Не можна описувати це як певне місце і час. Це емоції, які там панують. Щирість, чистота, відкритість... І насамперед це можливість самореалізації. Усі наші виступи, конкурси розширюють наші межі свідомості та відкривають нові грані», «... мені подобається атмосфера, яка там створюється, теплі розмови, творчість інших надихає на щось нове і цікаве...», «на «Вежі» я вперше перестав почуватися самотнім», «Вежа» надає можливість розвиватися в будь-якій сфері, відкриває щось нове в середині кожного, надихає і дає знання», «Вежа» – це сім'я, місце, де тебе завжди вислухають і підтримають, це колектив класних людей з цікавими ідеями...», «Вежа» – це

місце, де збираються щирі люди, і, знаходячись поруч з ними, я наповнююсь цим теплом, енергією і радістю», «Вежа» – це можливість поділитися своєю творчістю з іншими людьми та отримати об'єктивні відгуки, тому що мені подобається спілкуватися з творчими людьми й вони мене надихають» тощо.

Людина може творити тільки тоді, коли задоволені її базові потреби. Згідно з теорією мотивації А. Маслоу і базуючись на відповідях студентів можна стверджувати – творча студія «Вежа» дає студентам почуття захищеності, належності до спільноти, почуття власної гідності та поваги до інших, можливість індивідуального самовираження, а це і є обов'язковими передумовами успішного творчого розвитку та процесу самоактуалізації. Саме допомога бібліотеки та студії сприяє підготовці молоді до самостійного життя. Ціль бібліотекарів – створити такі психологічні, емоційні, комфортні й сприятливі умови, щоб будь-який студент міг розкрити власні можливості та здібності.

Р. С. Уся діяльність студії «Вежа» систематично висвітлюється у соціальних мережах на сторінках Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова.